

K významu školení první pomoci v základních a zdokonalovacích kurzech zkušebních komisařů žadatelů o řidičská oprávnění v Centru služeb pro silniční dopravu s. p. o.

V každé profesi, ať se jedná o kadeřníka, technického pracovníka, manažera nebo učitele, vždy je dobrý důvod k prohlubování znalostí a zdokonalování profese, neboť rychlé tempo vývoje lidské společnosti klade stále větší nároky na člověka samotného i společnost, jejíž je součástí. Pokud nám jde o kvalitu služby, kvalitu produktu, je důvodné zabývat se vzděláváním učitelů autoškol a zkušebních komisařů ve všech ohledech. Všem nám jistě jde o to, abychom mohli bezpečně cestovat a ve zdraví se vracet domů.

Podle statistik dopravní nehodovosti z roku 2018 dochází na území České republiky přibližně každých 5 minut k dopravní nehodě a každých 20 minut je zraněn člověk. Pravděpodobnost, že se ocitneme v situaci, kdy bude potřeba poskytnout první pomoc, je velmi vysoká. V praxi se bohužel stále setkáváme s velkou osobní nejistotou při poskytování první pomoci zraněnému. Zpravidla je to z obavy nevhodného postupu a rizika dalšího poškození zraněné osoby, tedy z nepřípravenosti jak v takové situaci správně reagovat. Pomoc se tak často omezí „pouze“ na přivolání zdravotnické záchranné služby. Tím je sice naplněna zákonná povinnost, avšak lidské možnosti, a morální odpovědnost člověka, si kladou mnohem vyšší limity. Za alarmující lze například považovat údaj o počtu 712 případů v roce 2018, kdy řidič ujel od dopravní nehody, přestože při ní došlo ke zranění osoby.¹ První pomoc může potřebovat kdokoli z nás, kdykoli a kdekoli, nejen na silnici. Proto je v dopravním vzdělávání důležité učit také dovednostem poskytnout první pomoc a nespoléhat se jen na štěstí!

Ve vzdělávacím kurikulu základních a středních škol je zakotvena povinnost výuky pomoci v situacích ohrožujících zdraví. Z praxe dobře víme, že danému tématu je věnována rozdílná pozornost i kvalita výuky. Také časová dotace je pro vyučování této problematiky minimální. Přesto můžeme v současné době říci, že děti vědí o základech první pomoci mnohdy více, než jejich rodiče. Generace současných třicátníků, a starších dospělých, výuku v první pomoci ve škole nezažila, pokud se nerozhodli vykonávat povolání zdravotníka, policisty, hasiče, atp. Dá se tedy říci, že je mezi námi poměrně velká část populace dosud nedotčena spolehlivými informacemi o způsobech a možnostech první pomoci. To vede k řadě mýtů a nepravd, na hony vzdálených od současných odborných doporučení. Přitom poskytnout první pomoc člověku patří mezi základní lidské předpoklady. Příprava řidičů a garantů odbornosti řidičského oprávnění je tak potřebnou a vítanou příležitostí, jak vzdělávat a dále prohlubovat znalosti u těch osob, kde pravděpodobnost tyto znalosti využít, je jedna z nejvyšších. Souhlasíme-li s tvrzením, že je zkušební komisař žadatelů o řidičská oprávnění považován za nejvyššího odborného garantu zodpovědného za teoretické znalosti a praktické dovednosti začínajících řidičů, je nanejvýš správné požadovat jeho vysokou úroveň kvality prokázáním perfektních znalostí ze všech dotčených oblastí dopravní výchovy. Ustupovat v nárocích na kvalitu zkušebních komisařů povede ve společnosti ke škodám, jež půjde jen stěží napravit. Nízké nároky na jednoho, totiž ještě více sníží nároky na všechny ostatní, kdo stojí v řadě za ním.

Z číselných údajů Policie ČR můžeme zjistit, že počet dopravních nehod narůstá, což souvisí s hustotou provozu na českých silnicích. Tato skutečnost klade vysoké požadavky na všechny účastníky v dopravě. Uspěchaný životní styl, každodenní stres způsobený zaměřením společnosti na výkon, současně prodlužující se věk řidičů, složitost dopravních situací, alkohol a drogy za volantem, jsou problémy, s nimiž se musí společnost vyrovnat. Proto neadekvátní příprava všech lidí, kteří se v dopravě pohybují, je přímou cestou k vyšší nehodovosti s daleko vážnějšími následky, než jakých jsme nyní svědky. V desetiletém srovnání hodnot o nehodovosti můžeme pozorovat, že dosud

¹ údaje poskytla Policie ČR – územní odbor Pardubice

zvolená cesta směřuje správným směrem. Přestože celkový počet dopravních nehod roste, nehod s vážnými následky na zdraví ubývá. Proto případné zásahy do systému současného vzdělávání, ve smyslu redukce, nejsou žádoucí a jsou v rozporu s Národní strategií bezpečnosti silničního provozu schválené Ministerstvem dopravy ze dne 27. 2. 2017. Jeden z bodů této strategie totiž zavazuje k vyšší úrovni výuky a výcviku v autoškolách a zefektivněním dozoru nad nimi.²

U Centra služeb pro silniční dopravu pracuji od roku 2017 (tj. v pátém roce tzv. „modulu“). V rámci výuky první pomoci se podílím na výchově a přípravě zkušebních komisařů v základních a zdokonalovacích kurzech. Téma první pomoci bylo do školení zkušebních komisařů zařazeno na základě vyhlášky č. 284/2013 Sb., která vstoupila v účinnost změnou zákona č. 247/2000 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 167/2002 Sb. Za období let 2017 do 1. 4. 2019 jsme proškolili v první pomoci celkem 427 zkušebních komisařů (z toho 344 v roce 2017).

Od posluchačů se mi dostává opakovaně dobrá odezva na školicí semináře. Tito posluchači, zkušební komisaři, jsou původně z různých oborů činnosti a někteří se s problematikou první pomoci, ať teoreticky či prakticky, nesetkali řadu dlouhých let. Proto ve zdravotní přípravě komisařů považují za důležitý aspekt, vedle individuálních schopností posluchačů, také zvyšování kolektivní sebedůvěry poskytnout pomoc bez obav, jestliže laická veřejnost porozumí souvislostem mezi doporučeným postupem a odpovědí na otázku „proč právě takto postupovat“. Sdílení zkušeností, možnost nácviku různých technik pod odborným vedením, provádění zevní srdeční masáže na modelech a získání dalších informací např. o vlivu některých léků a jiných psychosomatických látek na řidiče, jsou nepřenositelnou výhodou, která se v paměti proškolených lidí lépe ukotví. Nesnižujme proto dosud kladené nároky! Naopak hledejme nové výzvy a takové cíle, které budou směřovat k dalšímu zdokonalování schopností a zdravé sebedůvěry pomoci člověku v nouzi.³

V Pardubicích 11. 4. 2019

Mgr. Jana Nedbalová
lektorka zdravotní přípravy

² Národní strategie bezpečnosti silničního provozu ČR 2011–2020. Viz nepřímé vazby spadající pod cíl 3: Bezpečné chování (3.1 zajištění průběžného vzdělávání dětí, mládeže a profesionálních řidičů, 3.2. preventivně informační aktivity zaměřené na rizikové kategorie účastníků silničního provozu, 3.3 zdůrazňování vlivu alkoholu, návykových látek a léků na bezpečnost všech účastníků, 3.4 podpora zkvalitnění výuky v autoškolách). **Podpora zkvalitnění výuky v autoškolách zahrnuje:** „Nově určit pravomoci kontroly úrovně výuky a výcviku v autoškolách a zefektivnit státní dozor nad nimi. V zákonu o autoškolách stanovit nové požadavky pro žadatele o profesní osvědčení učitele autoškoly. Učitelům autoškol zavést povinnost proškolení. V případě odebrání registrace k provozování autoškoly, z důvodů porušení zákona, umožnit odebrat všechny ostatní související registrace.“

³ Doporučení v poskytování laické první pomoci se řídí mezinárodní směrnicí Evropské rady pro resuscitaci (ERC, European Resuscitation Council) a Českou resuscitační radou. Podrobnější informace lze dohledat např. https://cprguidelines.eu/sites/573c777f5e61585a053d7ba5/content_entry573c77e35e61585a053d7baf/57e192854c84860895c389dd/files/DOPORUC_ENE_POSTUPY_PRO_RESUSCITACI-ERC2015_Souhrn_doporuc_eni_CZE.pdf